

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

A. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Οι μαθητές της Κύπρου επιμένουν ιδιαίτερα στα προβλήματα της εκπαίδευσης και σε άλλα, όπως η θρησκεία, η γλώσσα, ο πολιτισμός, ο αθλητισμός κ.λπ.

1. ΒΙΒΛΙΑ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

α. Επισημάνσεις

Απομάκρυνση από το βιβλίο.

Αίτια: Η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής των βιβλιοθηκών της Κύπρου, ο μικρός αριθμός βιβλιοθηκών, οι περιορισμένες νέες εκδόσεις.

β. Προτάσεις

- Να λειτουργήσει ο θεσμός της κινητής βιβλιοθήκης στις γειτονιές.
- Προβολή του βιβλίου.

2. ΓΛΩΣΣΑ (ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΕΝΙΑ - ΝΕΑΝΙΚΗ)

α. Επισημάνσεις

Απειλείται με αφανισμό η ελληνική γλώσσα εξαιτίας της τάσης απλούστευσης και της συρρίκνωσης του λεξιλογίου των νέων.

Η καθιέρωση της αγγλικής ως παγκόσμιας γλώσσας αποτελεί κίνδυνο.

Αίτια: Η υιοθέτηση ξένων λέξεων, η προβολή ξενόγλωσσων ταινιών από τα ΜΜΕ, η τεχνολογία (πληροφορική, διαδίκτυο), ο καταναλωτικός τρόπος ζωής, η μίμηση. Ευθύνες στις κυβερνήσεις, ελληνική και κυπριακή.

β. Προτάσεις

- Αύξηση των ωρών διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών.
- Ενδυνάμωση των τοπικών διαλέκτων.
- Ανάπτυξη της ανθρωπιστικής παιδείας.

- Λογοτεχνικοί διαγωνισμοί, προβολή Ελλήνων ποιητών και συγγραφέων μέσω διαφόρων εκδηλώσεων.
- Συγκρότηση ειδικής επιτροπής για τη γλώσσα.
- Στήλες και εκπομπές για τη γλώσσα από τα ΜΜΕ.
- Καλογραμμένα δελτία ειδήσεων.
- Φιλολογική επιμέλεια δοκιμίων και κειμένων.
- Απαγόρευση ξένων επιγραφών-πινακίδων.
- Στήριξη των ελληνόγλωσσων τμημάτων στα ξένα πανεπιστήμια.

3. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

α. *Επισημάνσεις*

Οι μαθητές θεωρούν το εκπαιδευτικό σύστημα ως αναχρονιστικό, αυταρχικό, συντηρητικό. Επισημαίνουν τον αυταρχικό χαρακτήρα της κυπριακής εκπαίδευσης (στολές, συντηρητικό χτένισμα, αποβολή για ασήμαντες αιτίες).

- Την προώθηση έντονου ανταγωνισμού των μαθητών που οδηγεί σε άγχος και ψυχικές ασθένειες.
- Τη βαθμοθηρία και την ανάπτυξη της παραπαιδείας.
- Την ώθηση των νέων για επαγγελματική αποκατάσταση και όχι για καλλιέργεια του πνεύματος.
- Πολλά άχρηστα βιβλία.
- Μεγάλος αριθμός μαθητών σε κάθε τάξη.
- Τυποποιημένος τρόπος διεξαγωγής του μαθήματος.
- Ελάχιστες πολιτιστικές εκδηλώσεις.
- Ελλείψεις σε βιβλία.
- Φόρτος εργασίας.
- Διάκριση μαθημάτων σε υποχρεωτικά και όχι (έξι μαθήματα αποτελούν τη βάση για την εισαγωγή σε κάποια σχολή).
- Έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής.
- Επιλογή κατεύθυνσης στο Λύκειο χωρίς οι μαθητές λόγω ηλικίας να έχουν κατασταλαγμένες απόψεις και θέσεις.
- Υιοθέτηση της απομνημόνευσης, καμιά καλλιέργεια της κριτικής σκέψης.
- Μη προώθηση δημοκρατικών διαδικασιών (απαγόρευση στους μαθητές να διεκδικούν τα δικαιώματά τους, αυταρχισμός).
- Περιορισμένα κονδύλια για την εκπαίδευση.
- Απομάκρυνση των νέων από πολιτισμικές δραστηριότητες (θέατρο, μουσική, ζωγραφική, αθλητισμό).
- Λίγες ώρες διδασκαλίας για τα μαθήματα των Αρχαίων Ελληνικών και της Γυμναστικής.
- Δαπάνη για την αγορά των μισών βιβλίων από τους μαθητές.
- Διδασκαλία μόνον του ελληνικού πολιτισμού (μονόπλευρη).
- Έλλειψη σωστού επαγγελματικού προσανατολισμού.
- Κοινωνικές διακρίσεις.
- Ειδικά κριτήρια για τις θέσεις στα ΑΕΙ (πολύτεκνοι, θύματα πολέμου).
- Μικρές βελτιώσεις στο ισχύον από το 1950 εκπαιδευτικό σύστημα.
- Έντονη κομματικοποίηση των μαθητών.

- Εκλογή μαθητικών συμβουλίων με κομματικές παρεμβάσεις.
- Μη σωστή αντιμετώπιση της δυσλεξίας και των ατόμων με ειδικές ανάγκες.
- Πολλά μαθήματα και απαιτήσεις από τους μαθητές του κλασικού λυκείου.
- Το σχολείο προθάλαμος για τα ΑΕΙ.
- Εξάπλωση των ναρκωτικών.
- Τα βιβλία κατευθύνουν τους μαθητές έμμεσα εναντίον των Τούρκων και Τουρκοκυπρίων.
- Η παιδαγωγική κατάρτιση και διδακτική ικανότητα ορισμένων εκπαιδευτικών ελλείπει. Αδιαφορία για τους μαθητές (καθηγητές μεγάλοι σε ηλικία, διορισμένοι με μέσο, χωρίς μεταδοτικότητα, έλλειψη ουσιαστικού διαλόγου, η βαθμολογία μέσο εκφοβισμού και για να αποκομίσουν οικονομικά οφέλη). Πλήττονται τα επαρχιακά σχολεία και οι φτωχές οικογένειες. Λόγω ανταγωνισμού εξουθενώνονται οικονομικά.

β. Προτάσεις

- Αύξηση κονδυλίων για την εκπαίδευση στην Κύπρο.
- Κατάργηση του αυταρχικού τρόπου εκπαίδευσης (κατάργηση στολής, βελτίωση της συμπεριφοράς των καθηγητών).
- Εκδημοκρατισμός του σχολείου.
- Ενίσχυση της δημόσιας εκπαίδευσης.
- Ενίσχυση των μαθητικών κοινοτήτων (συμμετοχή των μαθητών στη λήψη των αποφάσεων και στην ενημέρωση του Υπουργείου Παιδείας).
- Έμφαση στην παγκόσμια ιστορία όχι μόνο στην ελληνική και την κυπριακή.
- Αξιολόγηση των καθηγητών.
- Αύξηση των ωρών διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών και Λατινικών.
- Αύξηση των ωρών μαθημάτων επιλογής.
- Μείωση των μαθητών ανά τάξη.
- Ίδρυση βιβλιοθήκης και καθιέρωση χρόνου μελέτης για τους μαθητές μέσα στα σχολεία.
- Μείωση της ύλης των κλασικών σχολείων.
- Χρήση σύγχρονων μέσων διδασκαλίας (H/Y).
- Σύγχρονα βιβλία.
- Εξάλειψη της παραπαιδείας και των ιδιαίτερων μαθημάτων.
- Ουσιαστική ενημέρωση από ειδικούς πάνω σε κοινωνικά προβλήματα (AIDS, ναρκωτικά, εφηβεία).
- Καλλιέργεια αντιρατσιστικής νοοτροπίας στα σχολεία.
- Τα θρησκευτικά μάθημα επιλογής.
- Όχι διαχωρισμός των μαθημάτων σε κοινού κορμού και ενισχυμένου κορμού.
- Καλλιέργεια κριτικής σκέψης, ανάπτυξη εποικοδομητικού διαλόγου.
- Ολοήμερα σχολεία.
- Ενίσχυση του ΣΕΠ (σημασία στις κλίσεις και ατομικές προτιμήσεις).
- Συνεχής επιμόρφωση των καθηγητών (ιδιαίτερα με σεμινάρια ψυχολογίας).
- Γρήγορη συνταξιοδότηση των καθηγητών (οι καθηγητές να είναι μικρής ηλικίας).
- Βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής.

- Ενασχόληση των μαθητών με χορό, τραγούδι, θέατρο.
- Καθιέρωση εβδομάδας λογοτεχνικού βιβλίου.
- Ίδρυση Σχολών Γονέων.
- Δημιουργία ειδικών αιθουσών για κάθε μάθημα με κατάλληλο εξοπλισμό.
- Το Υπουργείο Παιδείας να παρέχει δωρεάν και τα ξενόγλωσσα βιβλία.
- Διενέργεια των εξετάσεων του σχολείου, όπως και των επίσημων (καλυμμένα ονόματα) εξαιτίας των κοινωνικών διακρίσεων και της μεροληπτικής στάσης των καθηγητών.
- Επιλογή κλάδου στην Γ΄ Λυκείου.
- Ενίσχυση της φύλαξης των σχολείων.
- Ίσες ευκαιρίες στα παιδιά των επαναπατριζόμενων Κυπρίων.
- Λειτουργία προγυμνασιακής τάξης για την ομαλή ένταξη των επαναπατριζομένων.
- Ενημέρωση από ειδικούς φορείς στο εξωτερικό των Ελλήνων που σκοπεύουν να επαναπατριθούν.
- Άμεση συνεργασία των Υπουργείων Παιδείας Ελλάδας και Κύπρου.
- Εκπαίδευση σχετική με διατροφή, φυσιολογία του ατόμου.
- Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση.
- Πολιτιστικές ανταλλαγές Ελλάδας-Κύπρου.
- Αύξηση εισακτέων στα ΑΕΙ.
- Δημιουργία Ανοικτού Πανεπιστημίου στην Κύπρο.
- Επέκταση του Πανεπιστημίου της Κύπρου (εισαγωγή νέων κλάδων).
- Ίδρυση Πανεπιστημιούπολης.
- Λειτουργία νέων Σχολών: Νομικής, Ιατρικής, Πολυτεχνικής.
- Παροχή κουπονιών σίτισης και φοιτητικής εστίας σε όλους.
- Αύξηση του αριθμού υποτροφιών.
- Διδασκαλία μαθημάτων ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού στις αγγλόφωνες σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης καλλιέργεια ελληνορθόδοξου πολιτισμού, οικονομικών και δημοκρατικών αξιών σύμφωνα με τη διακήρυξη του ΟΗΕ.

4. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

α. Επισημάνσεις

Η ελληνική παράδοση συντελεί στη διατήρηση της εθνικής μας ταυτότητας.

- Αδιαφορία για την παράδοση, τα ήθη και έθιμά μας, γιατί κυριαρχεί ο ξενόφερτος τρόπος ζωής.
- Η παραμονή των αρχαιοτήτων στο εξωτερικό αποτελεί πλήγμα για τον πολιτισμό μας.
- Ευθύνη των μεγάλων δυνάμεων, οργανισμών όπως της UNESCO κ.ά., για τη λεηλάτηση της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς από τους Τούρκους.

β. Προτάσεις

- Να γίνει στόχος ο επαναπατρισμός των αρχαιοτήτων που βρίσκονται σε ξένα μουσεία.

- Ανάδειξη της ελληνικής παράδοσης στα σχολεία (δημοτικά τραγούδια, ήθη, έθιμα, πολιτιστικές εκδηλώσεις).
- Προβολή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς από την τηλεόραση και το διαδίκτυο.
- Γραμματεία πολιτισμού στο υπουργείο πολιτισμού της Κύπρου.
- Στελέχωση του τμήματος Αρχαιοτήτων με εκπαιδευμένο προσωπικό.
- Τα σχολεία να πραγματοποιούν επισκέψεις σε χώρους που υπάρχουν παραδοσιακά επαγγέλματα.

5. ΘΡΗΣΚΕΙΑ - ΚΛΗΡΟΣ - ΑΙΡΕΣΕΙΣ - ΕΚΚΛΗΣΙΑ - ΣΑΤΑΝΙΣΜΟΣ

α. Επισημάνσεις

- Η Εκκλησία περνά κρίση, γιατί αρνείται το διάλογο ή το σύγχρονο τρόπο σκέψης.
  - Η εκκλησιαστική περιουσία δεν δίνεται για την ανακούφιση των φτωχών.
  - Το βιβλίο των θρησκευτικών είναι κουραστικό.
  - Απομάκρυνση των νέων από την Εκκλησία.
- Αίτια: Το καταναλωτικό πνεύμα, τα ηλεκτρονικά, η διαφθορά στους κόλπους της Εκκλησίας, η φθορά των ηθικών αξιών.
- Ανησυχία για την έξαρση των αιρέσεων. Επικίνδυνη αίρεση «οι μαθητές του Χριστού» και ο σατανισμός.
  - Στροφή των νέων στα ναρκωτικά, πορνεία, αλκοολισμό, βία.

β. Προτάσεις

- Εκσυγχρονισμός Εκκλησίας. Μορφωμένοι ιερείς.
- Μετάφραση εκκλησιαστικών κειμένων στη δημοτική.
- Καινούργια βιβλία θρησκευτικών.
- Ανέγερση από την Εκκλησία κέντρων στέγασης παιδιών με οικογενειακά προβλήματα.
- Κέντρα απεξάρτησης ναρκομανών από την εκκλησία.
- Τα ΜΜΕ να προβάλλουν εκπομπές θρησκευτικού περιεχομένου και όχι ταινίες με σατανικά στοιχεία.
- Σύγχρονο Κατηχητικό.
- Δημοσίευση παραμυθιών για παιδιά και βιβλίων για εφήβους με θρησκευτικό περιεχόμενο.
- Ενημέρωση από την Εκκλησία για αποφυγή των αιρέσεων.
- Δίωξη των αιρετικών.
- Σωστή διδασκαλία της Αγίας Γραφής στο μάθημα των θρησκευτικών.
- Κατάργηση της αγαμίας των κληρικών-λιτή η ενδυμασία τους.
- Η διαχείριση της εκκλησιαστικής περιουσίας να γίνεται από ανεξάρτητη Επιτροπή αποτελούμενη από ιερωμένους και έντιμους κοσμικούς.

6. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

α. Επισημάνσεις

- Υπολειτουργεί ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός (ΣΕΠ).
- Αρνητική η συμβολή του γονιού στην επιλογή σπουδών και επαγγέλματος.

β. Προτάσεις

- Διδασκαλία του ΣΕΠ στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ομιλίες από επαγγελματίες, επισκέψεις σε χώρους εργασίας, εκθέσεις για να προϋδαίνονται οι μαθητές.

7. ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

α. Επισημάνσεις

- Επιβάλλεται η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των νέων.
- Κάποτε ο έρωτας υπήρξε πηγή έμπνευσης.
- Σήμερα η τηλεόραση προβάλλει το χυδαίο σεξ.

β. Προτάσεις

- Εισαγωγή μαθήματος σεξουαλικής αγωγής στα σχολεία.
- Τα Μ.Μ.Ε. να σταματήσουν την προβολή σεξοκωμωδιών.
- Ουσιαστική ενημέρωση από την οικογένεια.

8. ΣΧΟΛΙΚΗ ΖΩΗ (ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ, ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ, ΘΕΑΤΡΟ, ΧΟΡΟΣ, ΕΟΡΤΕΣ)

α. Επισημάνσεις

- Το σχολείο προθάλαμος για ΑΕΙ και ΤΕΙ.
- Δεν καλλιεργεί την κοινωνικοπνευματική υπόσταση των νέων.
- Περιορίζεται ο ελεύθερος χρόνος των νέων λόγω φόρτου εργασίας.
- Ο υπάρχων χρόνος δεν αξιοποιείται σωστά. Αφιερώνεται, κυρίως, στην τηλεόραση (κακή ποιότητα προγραμμάτων).
- Οι γονείς αποτρέπουν τα παιδιά τους από την εκμάθηση μουσικής.

β. Προτάσεις

- Κατάργηση παραπαιδείας.
- Παραχώρηση μίας διδακτικής ώρας την εβδομάδα για συνεργασία-ανταλλαγή απόψεων καθηγητών-μαθητικών συμβουλίων.
- Καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας.
- Δημιουργία κέντρων νεότητας-ψυχαγωγίας.
- Όχι στην εμπορευματοποίηση της διασκέδασης των νέων.

- Στροφή των νέων στον προσκοπισμό.
- Διαγωνισμοί μουσικής σύνθεσης, ερμηνείας, χωρίς να είναι αυτοσκοπός τα βραβεία.
- Υποχρεωτικό μάθημα μουσικής (2 ώρες) στα σχολεία, χωρίς να βαθμολογείται.
- Ενίσχυση των θεατρικών παραστάσεων στα σχολεία.
- Δωρεάν εισιτήρια στους μαθητές για την παρακολούθηση μουσικής, θεάτρου, κινηματογράφου.

9. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

α. Επισημάνσεις

- Εκφυλισμός του αθλητικού ιδεώδους (επαγγελματικός πρωταθλητισμός, εμπορευματοποίηση, κομματικοποίηση αθλητισμού, βία, φανατισμός).
- Μεγάλη η εμπορευματοποίηση του αθλητισμού στο ποδόσφαιρο.
- Υποβάθμιση του μαθήματος της Γυμναστικής στα σχολεία. Ιδιωτικές σχολές «πολεμικών τεχνών».
- Έλλειψη αθλητικής υποδομής. Δεν ολοκληρώνονται έργα, που αφορούν αθλητικές εγκαταστάσεις, με αποτέλεσμα οι νέοι να μην έχουν ευκαιρίες άθλησης.

β. Προτάσεις

- Ανάπτυξη της ανθρωπιστικής παιδείας.
- Επιστροφή στο αθλητικό ιδεώδες των αρχαίων.
- Ο αθλητισμός αντίδοτο στα ναρκωτικά και τις παραθρησκευτικές οργανώσεις.
- Δημιουργία περισσότερων αθλητικών κέντρων και αθλητικών εγκαταστάσεων στα σχολεία.
- Διοργάνωση σχολικών αγώνων.
- Αυστηρή αστυνόμευση των φιλάθλων.
- Οικονομική ενίσχυση των μικρών σωματείων.

10. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΤΕΧΝΗ

α. Επισημάνσεις

- Η Κύπρος αγωνίζεται να σώσει την πολιτιστική της κληρονομιά.
- Ληλασία και καταστροφή των εκκλησιών και μνημείων από τους Τούρκους.
- Οι Τούρκοι απαγορεύουν στους Κυπρίους να επισκεφθούν τις εκκλησίες της κατεχόμενης Κύπρου.
- Απογοήτευση για την κλοπή και πώληση στο εξωτερικό ψηφιδωτών. Η αρχαιοκαπηλία οργιάζει.
- Οι νέοι ενδιαφέρονται μόνο για την διασκέδαση και τον υλιστικό τρόπο ζωής.

– Αδιαφορία της πολιτείας για την επιστροφή των μαρμάρων του Παρθενώνα.

β. Προτάσεις

- Διεθνείς επιτροπές προστασίας της πολιτιστικής μας κληρονομιάς στα κατεχόμενα.
- Περισσότερες επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους.
- Χορήγηση κρατικών κονδυλίων για τη δημιουργία ερευνητικών κέντρων.
- Παράλληλη προαγωγή ιστορικής έρευνας και διεθνών σχέσεων.
- Τα ΜΜΕ να προβάλλουν ιστορικά «ντοκυμαντέρ».
- Ελεύθερη πρόσβαση στις εκκλησίες στα κατεχόμενα.
- Επίσκεψη στα κατεχόμενα χωρίς την αναγνώριση του ψευδοκράτους.
- Αυστηρές ποινές σε αρχαιοκάπηλους.
- Σύσταση ομίλου Λαογραφίας.
- Εκπόνηση προγραμμάτων ανταλλαγών ανάμεσα σε νέους ευρωπαϊκών κρατών (βασικός στόχος η αναγνώριση του προβλήματος που αντιμετωπίζουν οι νέοι της Κύπρου από την παρουσία του Αττίλα).
- Απαγόρευση οικοδόμησης σε περιοχές με αρχαία. Αποζημίωση ιδιοκτητών.
- Κίνητρα σε Κύπριους καλλιτέχνες για να μην εγκαταλείπουν το νησί τους.
- Συντήρηση-αναπαλαίωση διατηρητέων κτηρίων.

Β. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Κεντρικό θέμα, που απασχολεί τους μαθητές, είναι το Κυπριακό και οι ποικίλες πλευρές του: η ελληνικότητα της Κύπρου, η τουρκική εισβολή, η συνεχιζόμενη τουρκική κατοχή, οι πρόσφατες προκλήσεις των Τούρκων, οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η καταστροφή ιστορικών μνημείων.

Η εθνική ταυτότητα, η θητεία-στράτευση των γυναικών αποτελούν και αυτά συναφή θέματα. Επίσης, οι μαθητές αναφέρονται στην ευρωπαϊκή ενοποίηση, στους εξοπλισμούς, σε ζητήματα μετανάστευσης, προσφύγων και μειονοτήτων.

1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ

α. Επισημάνσεις

Η ευρωπαϊκή ενοποίηση κρίνεται αναγκαία για την αντιμετώπιση των κοινών προβλημάτων των ευρωπαϊκών χωρών. Η Κύπρος αγωνίζεται να ενταχθεί στην ΕΕ.

Η ένταξη της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θετικές και αρνητικές πλευρές:

Οι θετικές είναι οι εξής:

- Αυξημένη πιθανότητα επίλυσης του Κυπριακού.
- Φραγμός στην επεκτατική πολιτική της Τουρκίας.

- Εκσυγχρονισμός της οικονομίας.
- Επενδύσεις από χώρες της ΕΕ.
- Χρηματοδότηση έργων.
- Πάταξη της παραοικονομίας.
- Αύξηση της τουριστικής κίνησης.
- Ελεύθερη μετακίνηση εργατικού δυναμικού.
- Ενιαίο νόμισμα.

Οι αρνητικές συνέπειες:

- Κίνδυνος αφομοίωσης ξένων γλωσσικών στοιχείων.
- Επιβολή δυσμενών λύσεων για το Κυπριακό.

β. Προτάσεις

- Ισοτιμία και αλληλοσεβασμός μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διατήρηση της πολιτιστικής ιδιαιτερότητάς τους.
- Εντατικοποίηση των πολιτιστικών προγραμμάτων.
- Προστασία των δικαιωμάτων των μειονοτήτων από τα ευρωπαϊκά δικαστήρια.
- Προώθηση της ιδέας της ευρωπαϊκής ενοποίησης από τα ΜΜΕ.
- Περιορισμός υιοθέτησης ξένων προτύπων.

2. ΚΥΠΡΙΑΚΟ

α. Επισημάνσεις

Κοινή είναι η διαπίστωση ότι το Κυπριακό παραμένει ανοικτό πρόβλημα. Η τουρκική εισβολή και κατοχή στην Κύπρο συνιστούν στίγμα για τη διεθνή κοινότητα. Με την κατοχή συνάπτονται:

- Καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Πρόσφατες δολοφονίες Κυπρίων (Τάσου Ισαάκ-Σολωμού Σολωμού).
- Απάθεια και υποκρισία από τον ΟΗΕ.
- Οι Τούρκοι αγνοούν τα ψηφίσματα του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Στα κατεχόμενα μετέτρεψαν τις εκκλησίες σε τζαμιά και απαγόρευσαν τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.
- Προβληματισμός για τα κίνητρα έλευσης δεκάδων αυτόμολων Τούρκων προς τις ελεύθερες περιοχές με σκοπό να αναγνωριστούν ως Τουρκοκύπριοι.
- Ληλασία και καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Κίνδυνος η ελεύθερη διακίνηση Αθίγγανων Τουρκοκυπρίων στην πράσινη γραμμή, χωρίς να την εμποδίζει το ψευδοκράτος του Ντενκτάς.
- 200.000 ξεριζωμένοι δεν ξέχασαν τις πατρίδες τους.

β. Προτάσεις

- Τόνωση του πατριωτικού συναισθήματος των Κυπρίων.
- Διασφάλιση της ελεύθερης διακίνησης στο νησί Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων.
- Αποχώρηση των στρατευμάτων κατοχής, επιστροφή των προσφύγων, μέτρα

για την ανάσχεση του εκτουρκισμού της Β. Κύπρου.

- Με προϋποθέσεις η ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ.
- Βελτίωση των διμερών σχέσεων.
- Αντικειμενικά, αμερόληπτα σχολικά βιβλία ιστορίας.
- Η πολιτική της Ελλάδας να είναι δυναμική.
- Κινητοποίηση για το Κυπριακό των ομογενών στις ΗΠΑ. Χρήση και του διαδικτύου.
- Σχολεία υποδοχής για τους πρόσφυγες.
- Οικονομική ενίσχυση στις οικογένειες των αγνοουμένων.
- Εντατικές έρευνες για την εξακρίβωση της τύχης των αγνοουμένων.
- Ενίσχυση του κυπριακού στρατού και του ενιαίου αμυντικού δόγματος.
- Συνεργασία των υπουργείων Εξωτερικών Ελλάδας-Κύπρου.

3. ΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

α. *Επισημάνσεις*

- Η στράτευση των γυναικών στην Κύπρο ενίσχυσε την άμυνά της.
- Προβλήματα στον κυπριακό στρατό, όπως: ναρκωτικά, ευνοιοκρατία, μικρή οικονομική ενίσχυση.

β. *Προτάσεις*

- Υποχρεωτική η στράτευση των γυναικών στην Κύπρο.
- Ειδικές ρυθμίσεις για τις εγκύους μητέρες.
- Μείωση της στρατιωτικής θητείας των γυναικών.
- Να σταματήσουν η ευνοιοκρατία και οι διακρίσεις στο στρατό.
- Καταπολέμηση των ναρκωτικών στο στρατό.

4. ΕΙΡΗΝΗ

α. *Επισημάνσεις*

- Σήμερα στο όνομα της ειρήνης πραγματοποιούνται πολλοί πόλεμοι.
Αίτια: Η απληστία, οικονομικά και θρησκευτικά συμφέροντα, μπεραιολιστικές βλέψεις αλλά και η ανάγκη υπεράσπισης του πατρίου εδάφους.
Συνέπειες: Θάνατοι, λεηλασίες, καταστροφές μνημείων, μείωση εθνικού πλούτου, έξαρση βίας και εγκληματικότητας, καταστροφή του περιβάλλοντος.
- Διεθνής συνεργασία για την ειρήνη.

β. *Προτάσεις*

- Κατάργηση των εξοπλισμών.
- Συνεργασία των λαών και των κοινωνικών ομάδων.
- Μη εκμετάλλευση των χωρών του Τρίτου Κόσμου.
- Σωστή παιδεία (να μην καλλιεργείται ο φανατισμός και ο εθνικισμός).

- Προβολή των καταστρεπτικών συνεπειών του πολέμου από τα ΜΜΕ.
- Ενίσχυση των φιλειρηνικών κινημάτων.
- Δημοψήφισμα μέσω internet για την πραγματοποίηση ή όχι ενός πολέμου.
- Επέμβαση διεθνών οργανισμών υπέρ της ειρήνης.

5. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΙ

α. Επιστημάνσεις

- Οι υπερδυνάμεις διαθέτουν αστρονομικά ποσά για εξοπλισμούς προκαλώντας φόβο στους λαούς.
- Παντού υπάρχει ραδιενέργεια.
- Η δημιουργία σταθμού στο Ακουγιόν της Τουρκίας αποτελεί μία πυρηνική βόμβα.

β. Προτάσεις

- Συνεργασία των λαών μέσω οικονομικών και πολιτιστικών ανταλλαγών.
- Καλλιέργεια πνεύματος συμφιλίωσης των λαών.
- Πρωτοβουλίες ΟΗΕ και ΕΕ.
- Εκδηλώσεις διαμαρτυρίας.
- Μείωση των στρατιωτικών δυνάμεων.

6. ΘΗΤΕΙΑ

α. Επιστημάνσεις

- Κυρίαρχο το θέμα της θητείας: Οι περισσότεροι νέοι λόγω συνθηκών δεν θέλουν να υπηρετήσουν.
- Αίτια: Άθλιες συνθήκες στα στρατόπεδα, ετοιμόρροπα κτήρια, καταπίεση στρατιωτών από τους ανώτερους, κίνδυνος από επιθέσεις Τούρκων.

β. Προτάσεις

- Εκσυγχρονισμός στρατοπέδων-στρατού.
- Προστασία της ζωής των στρατιωτικών (αλεξίσφαιρες στολές, σκοπιές στη γραμμή αντιπαράθεσης, λιγότερες ώρες σκοπιάς, αύξηση αριθμού σκοπιών).
- Παρέμβαση ΟΗΕ για αύξηση της απόστασης ανάμεσα στα φυλάκια.
- Υπηρεσία ψυχολογικής υποστήριξης στο στρατό.
- Μετακίνηση όλων των στρατιωτικών για να υπηρετούν όλοι σ' όλες τις μονάδες.
- Μείωση της στρατιωτικής θητείας.

7. ΕΘΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

α. Επισημάνσεις

- Κίνδυνος νόθευσης ή και απώλειας της εθνικής ταυτότητας με την ένταξη στην ΕΕ.
- Παράγοντες εκφυλισμού και συνειδησιακής αποσύνθεσης θεωρούνται η ξενομανία, ο μιμητισμός των ξένων και η ανάπτυξη εθνικιστικών τάσεων. Αδιαφορία του Κυπριακού λαού για τη σκλαβωμένη πατρίδα τους.

β. Προτάσεις

- Αναζωπύρωση της κοινής εθνικής συνείδησης.
- Αντικειμενική και αμερόληπτη συγγραφή ιστορικών βιβλίων.
- Καλλιέργεια ελληνικής συνείδησης μέσω της παιδείας.
- Ενίσχυση των πολιτιστικών εκδηλώσεων στα σχολεία, μεγαλύτερη σημασία στις εθνικές γιορτές, εποικοδομητικοί διάλογοι στις τάξεις για τα εθνικά ζητήματα.
- Προγράμματα ανταλλαγών με μαθητές Β. Ηπείρου, Β. Κύπρου. Δυτ. Θράκης και προβολή του πολιτισμού μας.
- Ενίσχυση της διδασκαλίας του μαθήματος της Λογοτεχνίας.
- Δραστηριοποίηση πνευματικών ανθρώπων, κρατικών φορέων (κυρίως του υπ. Παιδείας) για τη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας του κυπριακού λαού.
- Δημιουργία περισσότερων βιβλιοθηκών.

8. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ - ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ - ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ

α. Επισημάνσεις

- Η τουρκική εισβολή ανάγκασε πολλούς Κύπριους να ξενητευτούν.
- Η παρουσία Τουρκοκυπρίων, Ποντίων κ.ά. δημιουργεί προβλήματα εκπαίδευσης, εργασίας, σχέσεων.

β. Προτάσεις

- Απέλαση παράνομων εργατών, έλεγχος για τη νόμιμη παραμονή τους.
- Παροχή ελληνικής παιδείας στους Ποντίους.
- Καταπολέμηση γκετοποίησης των Ποντίων, χορήγηση υπηκοότητας.
- Αποφυγή της ρατσιστικής αντιμετώπισης των προσφύγων και συνεχής αντιρατσιστική ενημέρωση και ανάπτυξη ανθρωπιστικής στάσης απέναντί τους.

Γ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Τους μαθητές απασχόλησαν, κυρίως, το περιβάλλον και το Χρηματιστήριο.

1. ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

α. *Επισημάνσεις*

- Οι Κύπριοι αντιμετωπίζουν το Χρηματιστήριο ως τζόγο.
- Έντονες διαμαρτυρίες, όταν πέφτει ο δείκτης τιμών.

β. *Προτάσεις*

- Βελτίωση του θεσμικού πλαισίου του Χρηματιστηρίου.
- Το Χρηματιστήριο πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μακροχρόνια επένδυση.

2. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

α. *Επισημάνσεις*

Με την αύξηση του πληθυσμού αυξήθηκαν οι απαιτήσεις για χρήση γης. Οι πρώτες ύλες και οι φυσικοί πόροι εξαντλούνται γοργά. Κύριος υπεύθυνος για την υποβάθμιση του περιβάλλοντος είναι ο άνθρωπος που παρεμβαίνει στη φύση με βάνανσο τρόπο. Η αλόγιστη χρήση της τεχνολογίας, το οξύ κυκλοφοριακό πρόβλημα, οι πυρηνικές δοκιμές, η αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων-λιπασμάτων, η αύξηση του πληθυσμού, η υπερκατανάλωση, η επέκταση των οικιστικών ζωνών, οι οικοπεδοφάγοι, οι εμπρησμοί και οι εκχερσώσεις, η έλλειψη κρατικού προγραμματισμού, η μη ανακύκλωση των σκουπιδιών, η χρησιμοποίηση φυσικών χώρων για στρατιωτικούς σκοπούς έχουν βλάψει σοβαρά το περιβάλλον.

Συνέπειες

- Καταστροφή των αρχαιολογικών μνημείων (Ακρόπολη).
- Μείωση αλιείας, γεωργικής παραγωγής, μόλυνση τροφίμων.
- Καταστροφή χλωρίδας-πανίδας.
- Καταστροφή του όζοντος «φαινόμενο του θερμοκηπίου».
- Σωματικές και ψυχικές ασθένειες.
- Υποβάθμιση της ποιότητας των υδάτων, λιμνών, ποταμών και ιδιαίτερα της Μεσογείου.

β. *Προτάσεις*

- Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση πολιτών.
- Διεθνής νομοθεσία και συνεργασία.
- Αυστηρότεροι νόμοι για τους παραβάτες.
- Αποκέντρωση.

- Οικολογική συνείδηση.
- Ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων.
- Δημιουργία ειδικών χώρων απόρριψης τοξικών ουσιών.
- Προγράμματα ανακύκλωσης.
- Ενίσχυση των δασικών υπηρεσιών.
- Απαγόρευση του κυνηγιού.
- Έλεγχος εκπομπής ρύπων, φίλτρα στις βιομηχανίες.
- Βιολογικός καθαρισμός.
- Αναδάσωση, δενδροφύτευση, καθαρισμοί των ακτών.
- Χρήση ήπιων μορφών ενέργειας.
- Εθνικά πάρκα προστασίας ζώων, φυτών.
- Βελτίωση των καυσίμων, χρήση αντιρρυπαντικής τεχνολογίας.
- Πολεοδομικός σχεδιασμός.
- Προσοχή στη χρήση πετρελαιοειδών (ειδικά για την Κύπρο).

Δ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Οι μαθητές εστιάζουν τον προβληματισμό τους στα ναρκωτικά, στο ρατσισμό, τη βία, την εγκληματικότητα, την οικογένεια, τον κοινωνικό ανταγωνισμό, την εργασία-ανεργία, στην υγεία, το δημογραφικό πρόβλημα, την κοινωνική ασφάλιση, φτώχεια, επαιτεία κ.ά.

1. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

α. Επισημάνσεις

Η υπογεννητικότητα απειλεί ακόμη και την ύπαρξή μας ως έθνος.

Αίτια: Υψηλό κόστος ζωής, οικονομικά προβλήματα.

- Η νομιμοποίηση των αμβλώσεων.
  - Κρίση του θεσμού της οικογένειας, διαζύγια.
  - Ανεργία.
  - Αδιαφορία της πολιτείας για την πολύτεκνη οικογένεια.
- Συνέπειες: Πρόβλημα εθνικής επιβίωσης.
- Μείωση μαθητών στα σχολεία, και νέων για στράτευση.

β. Προτάσεις

- Αύξηση του επιδόματος πολυτέκνων.
- Περισσότεροι βρεφονηπιακοί σταθμοί, ρύθμιση ωραρίου λειτουργίας τους για τη διευκόλυνση της εργαζόμενης μητέρας.
- Κίνητρα στους νέους για να ασχοληθούν με τον πρωτογενή τομέα.
- Ενίσχυση του κράτους πρόνοιας.
- Προτεραιότητα στους ανέργους, πολύτεκνους, εργαζόμενους σπουδαστές.

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ

α. *Επισημάνσεις*

- Ο ρατσισμός φυλετικός, κοινωνικός, θρησκευτικός, ταξικός, εθνικός.
- Θύματα οι μειονότητες (πρόσφυγες, άτομα με ειδικές ανάγκες, φορείς του AIDS, ιερόδουλες, καρκινοπαθείς, ομοφυλόφιλοι, ναρκομανείς, γυναίκες, τρίτη ηλικία).

Αιτίες: Ξενοφοβία, εθνικισμός.

- Έλλειψη ανθρωπιστικής παιδείας.
- Αρνητικός ο ρόλος των Μ.Μ.Ε.
- Ανεργία, οικονομικά συμφέροντα.
- Προκαταλήψεις, δογματισμός.
- Κρίση του θεσμού της οικογένειας.
- Θρησκευτικός φανατισμός.

Συνέπειες: Έξαρση βίας και εγκληματικότητας.

- Καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Στην Κύπρο οι ξένες “καλλιτέχνιδες” πλήττουν τον θεσμό της οικογένειας.
- Κοινωνική-οικονομική εκμετάλλευση Ποντίων, Ρουμάνων στην Κύπρο.

β. *Προτάσεις*

- Ανάπτυξη ανθρωπιστικής παιδείας.
- Προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τους διεθνείς οργανισμούς και τις κυβερνήσεις.
- Πολιτισμικές ανταλλαγές μεταξύ των λαών.
- Σεβασμός της ιδιαιτερότητας των άλλων.
- Ευαισθητοποίηση, παρέμβαση εκκλησίας, πνευματικών ανθρώπων, οικογένειας, σχολείου και κράτους.
- Προστασία των ξένων εργαζομένων.
- Ηθική και οικονομική βοήθεια των φτωχών (σπουδές, σπίτια, εργασία).
- Θέσπιση νόμων για την ένταξη και ειρηνική συνύπαρξη των μειονοτήτων.
- Μέριμνα για άτομα της τρίτης ηλικίας και με ειδικές ανάγκες.
- Ηθική και οικονομική βοήθεια στις οικογένειες των αγνοουμένων.
- Απαγόρευση εισόδου ξένων “καλλιτέχνιδων” στην Κύπρο. Κλείσιμο των καμπαρέ και αυστηροί νόμοι για τις εκδιδόμενες.
- Ενημέρωση για το γάμο στα νεαρά ζευγάρια.

3. ΥΓΕΙΑ - ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

α. *Επισημάνσεις*

- Κακή η κατάσταση των νοσοκομείων στη χώρα μας.
- Το ελληνικό σύστημα υγείας είναι κερδοσκοπικό.
- Ελλείψεις σε υλικοτεχνική υποδομή και σε ειδικευμένο προσωπικό.
- Αρνητική η αντιμετώπιση των φορέων του AIDS.

- Η κλωνοποίηση επιστημονικό επίτευγμα που περικλείει κινδύνους και γεννά ερωτηματικά.
- Θετική η δράση του Αντικαρκινικού Συνδέσμου με στόχο τη νοσηλευτική φροντίδα και την ψυχολογική-κοινωνική στήριξη των καρκινοπαθών και των συγγενών τους.

β. Προτάσεις

- Εκσυγχρονισμός των νοσοκομείων.
- Αύξηση κονδυλίων για υγεία, περίθαλψη.
- Καλύτερα εξοπλισμένα ασθενοφόρα.
- Αύξηση εθελοντών για προσφορά υπηρεσιών σε καρκινοπαθείς.
- Ίδρυση υπηρεσίας πρόληψης και διαφώτισης για τον καρκίνο, και τρόπο μετάδοσης του AIDS.
- Οικονομική ενίσχυση των ασθενών που χρειάζεται να μετακινηθούν στο εξωτερικό.

4. ΒΙΑ - ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΣ - ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΝΕΩΝ

α. Επισημάνσεις

- Έξαρση των φαινομένων και μάλιστα μεταξύ των εφήβων.
  - Μορφές βίας: το κοινό έγκλημα, η εκτονωτική βία (γήπεδα, σχολεία), η πολιτική βία (τρομοκρατία), η ψυχολογική και οικογενειακή βία.
  - Έντονο το πρόβλημα εκμετάλλευσης και κακοποίησης ανηλίκων.
  - Στοιχεία διαφθοράς στο διαδίκτυο.
- Αίτια: Κρίση κοινωνίας (πρότυπα ατομικής επιτυχίας, καταναλωτισμού, εύκολου κέρδους).
- Κοινωνικές ανισότητες, καταναλωτισμός.
  - Προβολή βίας από ΜΜΕ.
  - Συμμορίες ανηλίκων, αλκοολισμός, ναρκωτικά.
  - Ανεργία-ανταγωνισμός.
  - Αλλοτρίωση ανθρωπίνων σχέσεων.
  - Κρίση στο θεσμό της οικογένειας (βία, διαζύγια, παραμέληση παιδιών).
  - Κομματισμός στην Εθνική Φρουρά (Κύπρος).
- Συνέπειες: Υποβάθμιση της ποιότητας ζωής.
- Εξοικείωση με τη βία κ.ά.

β. Προτάσεις

- Βελτίωση του σωφρονιστικού συστήματος.
- Ίδρυση Σχολών γονέων.
- Όχι προβολή βίας από τα ΜΜΕ και έλεγχος προγραμμάτων.
- Περισσότεροι αθλητικοί χώροι, αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των νέων.
- Εξυγίανση του στρατού.
- Οργάνωση σεμιναρίων για νέα ζευγάρια.
- Θανατική καταδίκη για τους βιαστές.

- Σύσταση επιτροπών δεοντολογίας του διαδικτύου.
- Ειδική νομοθεσία, αυστηρές ποινές στους παραβάτες.
- Ίδρυση κέντρων νεολαίας.
- Οικονομική ενίσχυση των φτωχών οικογενειών.
- Κατάλληλη εκπαίδευση αστυνομικών.
- Απαγόρευση των καμπαρέ.
- Αποτελεσματικότερη αστυνόμευση.
- Ίδρύματα για κακοποιημένα παιδιά.
- Μέριμνα για τους τοξικομανείς.
- Αποπολιτικοποίηση των ποδοσφαιρικών ομάδων. Ενδυνάμωση του ολυμπιακού ιδεώδους.

5. ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

α. *Επισημάνσεις*

- Η γεωγραφική θέση της Κύπρου ευνοεί τη διακίνησή τους.
- Αποτελεί μάστιγα για τους νέους, με συνεχώς αυξανόμενη συχνότητα θανάτων.
- Τα σχολεία, νεανικά στέκια, ο στρατός, συνήθη μέρη διακίνησης ναρκωτικών.

Αίτια:

- Προσωπικά αδιέξοδα.
- Ανεργία, ανταγωνισμός.
- Κρίση του θεσμού της οικογένειας (χάσμα των γενεών, διαζύγια).
- Ο αρνητικός ρόλος των ΜΜΕ.
- Ξενομανία.
- Προβλήματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης.
- Κακές συναναστροφές, μίμηση.
- Ευδαιμονιστική αντίληψη της ζωής και κρίση των αξιών.
- Καταπιεστικό εκπαιδευτικό σύστημα.

β. *Προτάσεις*

- Βαρύτατες ποινές στους εμπόρους ακόμη και επιβολή της θανατικής ποινής.
- Παγκοσμιοποίηση του προβλήματος.
- Δημιουργία περισσότερων αθλητικών κέντρων.
- Αναμόρφωση του σωφρονιστικού συστήματος.
- Δημιουργία τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας.
- Ανάπτυξη εποικοδομητικού διαλόγου στην οικογένεια.
- Ίδρυση περισσότερων κέντρων απεξάρτησης.
- Επαγγελματική αποκατάσταση απεξαρτημένων.
- Ομαλή ένταξη απεξαρτημένων στην κοινωνία.
- Ενημέρωση από ειδικούς σε σχολεία.
- Φύλαξη συνόρων.
- Έλεγχος σε αεροδρόμια, λιμάνια.
- Καταπολέμηση της διαφθοράς στην αστυνομία.
- Έλεγχος προγραμμάτων των ΜΜΕ.

- Σωστή καθοδήγηση από την Εκκλησία.
- Αστυνόμευση έξω από τα νεανικά στέκια.

6. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ - ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ - ΧΑΣΜΑ ΓΕΝΕΩΝ

α. Επισημάνσεις

- Κρίση στην οικογένεια.
- Αίτια: Το χάσμα των γενεών, ο καταναλωτισμός, η βία, η έλλειψη κατανόησης, η υπερεργασία, η ανεργία.

β. Προτάσεις

- Ίδρυση Σχολών γονέων.
- Διορισμός οικογενειακών συμβούλων, σχολικών ψυχολόγων.
- Τηλεφωνικές γραμμές επικοινωνίας.
- Οι γονείς, που δεν μπορούν πια να συμβιώσουν, να χωρίζουν φιλικά και να μην αναμειγνύουν τα παιδιά στις διαφορές τους.
- Απαγόρευση του γάμου ανηλίκων.
- Εξεύρεση θέσεων εργασίας για τους νέους.
- Όχι διαζύγιο ή διάλυση της οικογένειας, όταν τα παιδιά είναι κάτω των 15 ετών.
- Αμοιβή της γυναίκας για την οικιακή εργασία.
- Δημιουργία περισσότερων αθλητικών κέντρων.
- Δημιουργία ξενώνων για καταφυγή των κακοποιημένων παιδιών.

7. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ - ΑΣΦΑΛΙΣΗ

α. Επισημάνσεις

- Αδιαφορία για την τρίτη ηλικία. Η επαιτεία ντροπή για την Κύπρο.

β. Προτάσεις

- Εκσυγχρονισμός των νοσοκομείων.
- Αύξηση σύνταξης.
- Ίδρυση κέντρων για ερασιτεχνική χειρωνακτική απασχόληση.
- Μόνιμη ιατρική μονάδα στα γηροκομεία.
- Ανθρωπιστικό ενδιαφέρον για τους ηλικιωμένους, όχι εγκατάλειψή τους στα γηροκομεία.

8. ΕΠΑΙΤΕΙΑ - ΦΤΩΧΕΙΑ

Αίτια: Η ανεργία, η έλλειψη κοινωνικής προσδοκίας, η είσοδος μεταναστών, η κερδοσκοπία, η «επαγγελματική επαιτεία».

β. Προτάσεις

- Περιορισμός της σπατάλης για εξοπλισμούς.
- Βοήθεια από την εκκλησία.
- Πανελλήνιος έρανος.
- Ίσες ευκαιρίες για μόρφωση και εύρεση εργασίας.
- Ειδικές μονάδες αστέγων.

9. ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ (ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ)

α. Επισημάνσεις

- Ενημέρωση για τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα στις νέες κοπέλες, για εγκυμοσύνη, εκτρώσεις.
- Πολλά παιδιά έχουν μεσογειακή αναιμία ή το στίγμα.

β. Προτάσεις

- Αποδοχή της ανύπαντρης μητέρας.
- Οικογενειακός προγραμματισμός.
- Οικονομική ενίσχυση στις ανύπαντρες μητέρες.
- Παροχή πληροφοριών για τη μεσογειακή αναιμία και τις αντίστοιχες εξετάσεις πριν το γάμο.
- Στήριξη των παιδιών και των γονιών.

10. ΚΑΠΝΙΣΜΑ

α. Επισημάνσεις

- Στην αρχή το κάπνισμα προκαλεί εξάρτηση.
Αίτια: Οι συναναστροφές, η μίμηση, η προτροπή.
Συνέπειες: Καρκίνος, καρδιοαγγειακά νοσήματα, οφθαλμολογικά προβλήματα. Ιδιαίτερα πλήττει τις εγκυμονούσες και το έμβρυο.

β. Προτάσεις

- Προβολή εκπομπών με τις καταστροφικές συνέπειες του καπνίσματος από τα ΜΜΕ.
- Στα σχολεία ενημέρωση.
- Δωρεάν διανομή περιοδικών αντικαπνιστικού χαρακτήρα.

11. ΕΡΓΑΣΙΑ - ΑΝΕΡΓΙΑ

α. Επισημάνσεις

- Η υποβάθμιση των σπουδών και η ανεργία στο δημόσιο και τον ιδιωτικό το-

μέα έχουν πάρει μεγάλες διαστάσεις.

Αίτια: Η ανάπτυξη της τεχνολογίας.

- Πολυθεσία, γεροντοκρατία.
- Μείωση του ορίου συνταξιοδότησης.
- Παραμέληση της εγχώριας βιοτεχνίας και ανεξέλεγκτη εισαγωγή ξένων προϊόντων.
- Υποτίμηση χειρωνακτικών επαγγελμάτων.
- Χρησιμοποίηση μεταναστών ως φτηνής εργατικής δύναμης.
- Ανυπαρξία επαγγελματικού προσανατολισμού.
- Κρίση της αγροτικής οικονομίας.
- Κορεσμός των επαγγελμάτων.
- Αναξιοκρατία.
- Συνέπειες:* Έξαρση βίας και εγκληματικότητας.
- Ερήμωση της υπαίθρου.
- Ανασφάλεια, ψυχολογικά προβλήματα.
- Φυγή στα ναρκωτικά, αλκοολισμό.
- Άσκηση επαγγέλματος άσχετου με το πτυχίο.
- Άνεργοι πτυχιούχοι.

β. Προτάσεις

- Σωστός επαγγελματικός προσανατολισμός.
- Μείωση του ορίου συνταξιοδότησης.
- Ανασύσταση εγχώριας χειροτεχνίας και βιοτεχνίας.
- Αποκέντρωση, δημόσια έργα στην ύπαιθρο.
- Δίκαιη φορολόγηση, ορθή διαχείριση του δημοσίου χρήματος.
- Δανειοδοτήσεις σε νέους επιστήμονες για ανάπτυξη νέων πεδίων εργασίας.
- Εκμηχανισμός γεωργίας και κτηνοτροφίας.
- Κατάργηση πολυθεσίας.
- Επιμόρφωση ανέργων.
- Προσλήψεις συμβούλων ΣΕΠ και σωστός σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός.

Ε. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Οι μαθητές περισσότερο αναφέρονται στον Τύπο και τα άλλα ΜΜΕ, την ισότητα των φύλων, τα πολιτικά δικαιώματα.

1. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ - ΑΣΤΥΦΙΛΙΑ

α. Επισημάνσεις

- Η εύρεση εργασίας στις πόλεις έφερε την ερήμωση της υπαίθρου.
- Περισσότερες ευκαιρίες για μόρφωση.
- Καλύτερη υγειονομική περίθαλψη.

- Σκληρές οι συνθήκες ζωής στην ύπαιθρο, αβεβαιότητα στην αγροτική παραγωγή.
  - Κακή συγκοινωνία, αποκλεισμός από κακές καιρικές συνθήκες.
- Συνέπειες:* Υπερπληθυσμός στις πόλεις, μόλυνση του περιβάλλοντος, κορεσμός των επαγγελματιών, ανεργία, απρόσωπες σχέσεις, βία, εγκληματικότητα, ναρκωτικά.

β. Προτάσεις

- Κίνητρα για επενδύσεις στην επαρχία.
- Αποκέντρωση υπηρεσιών.
- Ίδρυση βιβλιοθηκών και πνευματικών κέντρων στην επαρχία.
- Ενίσχυση του τουρισμού.
- Δημιουργία περισσότερων αθλητικών χώρων.
- Βελτίωση εκπαιδευτικής, υγειονομικής, συγκοινωνιακής υποδομής στην επαρχία.
- Χαμηλότοκα δάνεια στους αγρότες.

2. ΙΣΟΤΗΤΑ ΦΥΛΩΝ

α. Επισημάνσεις

- Η ισότητα είναι νομικά κατοχυρωμένη, αλλά δεν ισχύει στην πράξη λόγω προκαταλήψεων, πουριτανισμού, οικονομικών συμφερόντων και μοιρολατρικής στάσης των ίδιων των γυναικών.
- Οι γυναίκες σπάνια καταλαμβάνουν υψηλές θέσεις.
- Η γυναίκα πλήττεται από την ανεργία.
- Η γυναίκα θεωρείται αντικείμενο ηδονής και γίνεται συχνά αντικείμενο σεξουαλικής παρενόχλησης και βιασμού.
- Στην Κύπρο δεν υπάρχει καμιά γυναίκα στο κοινοβούλιο.

β. Προτάσεις

- Εξάλειψη στερεοτύπων-προκαταλήψεων κατά της γυναίκας.
- Εισαγωγή γυναικών στις στρατιωτικές σχολές (Ικάρων και Ευελπίδων).
- Αύξηση του αριθμού γυναικών στις θέσεις εξουσίας.
- Αποκατάσταση της εικόνας της γυναίκας από τα ΜΜΕ.
- Ισότητα και ισοτιμία στην αγορά εργασίας.

3. ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΜΜΕ

α. Επισημάνσεις

- Τα ΜΜΕ είναι πανίσχυρα.

Θετικά:

- Συμβάλλουν στη μόρφωση, ψυχαγωγία, στην έγκυρη πληροφόρηση.

- Διαμορφώνουν ιδέες, στάσεις, αξίες.
- Επικοινωνία λαών, παγκοσμιοποίηση προβλημάτων.

Αρνητικά:

- Ωθούν στην υπερκατανάλωση με τη διαφήμιση.
- Απουσιάζει η δημοσιογραφική δεοντολογία.
- Ευτελίζουν την ελληνική γλώσσα.
- Προβάλλουν ταινίες που συντελούν στην αύξηση της βίας.
- Παραπληροφόρηση.
- Προβάλλουν reality shows.

β. Προτάσεις

- Οι δημοσιογράφοι να έχουν παιδεία και να υπακούουν στη δεοντολογία.
- Η πολιτεία να ορίσει τα όρια λειτουργίας των ΜΜΕ.
- Να προστατευθεί με νομοθετικά μέτρα ο πολίτης από την αυθαιρεσία των ΜΜΕ.
- Απαγόρευση των reality shows.
- Κριτική στάση απέναντι στα ΜΜΕ.
- Να τεθούν περιορισμοί χρόνου στη διαφήμιση.
- Να επεκταθεί η εκπαιδευτική τηλεόραση.
- Να προβάλλονται αξιόλογες ταινίες.
- Όχι στην προβολή ταινιών βίας.
- Σωστή χρήση της γλώσσας.
- Προστασία της ιδιωτικής ζωής των πολιτών.
- Αποδέσμευση των ΜΜΕ από οικονομικά κέντρα.

4. ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

α. Επισημάνσεις

- Η αστυνομία δεν ελέγχει ικανοποιητικά την εφαρμογή των νόμων.
- Χαλαρή περιφρούρηση της δημόσιας τάξης.
- Ελλιπής προστασία της ζωής, ελευθερίας, υγείας, τιμής και περιουσίας του πολίτη.

Η δημόσια ασφάλεια δοκιμάζεται εξαιτίας:

- Έξαρσης εγκληματικότητας.
- Διαφθοράς των αστυνομικών.
- Τρομοκρατίας.

β. Προτάσεις

- Πάταξη της διαφθοράς στην αστυνομία.
- Αυστηρός έλεγχος στην επιλογή αστυνομικών.
- Αύξηση των μισθών τους και αξιοκρατία στις προαγωγές.
- Σύσταση ειδικής επιτροπής για να ελέγχει την διαφθορά στο αστυνομικό σώμα.
- Καλύτερη εκπαίδευση των αστυνομικών.

5. ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ

α. Επισημάνσεις

Αναφορά σε ομάδες ξένων υπηκόων στην Κύπρο:

- Τουρίστες: Ευγενική συμπεριφορά που αποσκοπεί στο κέρδος, οικονομική ενίσχυση, ενημέρωση για το κυπριακό πρόβλημα, πολιτιστικές ανταλλαγές αλλά και αύξηση διαζυγίων, ναρκωτικά, AIDS.
- Ευρωπαίοι συνταξιούχοι: Οικονομική ενίσχυση απόμακρων περιοχών.
- Τούρκοι έποικοι: Ζουν σε βάρος των εγκλωβισμένων Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων.
- Μόνιμες στρατιωτικές μονάδες.
- Άγγλοι κάτοικοι των Βάσεων.

β. Προτάσεις

- Μείωση χρόνου παραμονής τουριστών στο νησί.
- Έλεγχος ποινικού μητρώου σε περίπτωση αίτησης ασύλου.
- Αστυνομικοί έλεγχοι. Απελάσεις.
- Νόμιμος καθορισμός ελαχίστου μισθού των αλλοδαπών προς αποφυγή εκμετάλλευσης.
- Αυστηρή τιμωρία σ' όσους τους εκμεταλλεύονται.
- Διατήρηση πυρήνων ελληνισμού στα κατεχόμενα.
- Διείσδυση Ελληνοκυπρίων στη διοικητική μηχανή των Βάσεων.

6. ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ. ΦΥΛΑΚΕΣ

α. Επισημάνσεις

- Κακό και αναχρονιστικό το σωφρονιστικό σύστημα.
- Στόχος η καθοδήγηση των εγκλειστων για ομαλή επανένταξή τους στην κοινωνία.
- Όμως, η κάθειρξη δεν είναι μέσο αναμόρφωσης, αλλά κοινωνικός αποκλεισμός.
- Ο στιγματισμός τον ακολουθεί και μετά την αποφυλάκισή του, αυτό ενισχύεται από τον αρνητικό ρόλο των ΜΜΕ και την κρατική αδιαφορία.

β. Προτάσεις

- Οι φυλακές ανηλίκων (μέχρι 21 ετών) μακριά από τις φυλακές ενηλίκων.
- Οι φυλακισμένοι να παίρνουν μέρος σε προγράμματα εργασίας με αμοιβή.
- Δυνατότητα μόρφωσης, ενθάρρυνση πολιτιστικών δραστηριοτήτων στις φυλακές.
- Διορισμός κοινωνικών λειτουργών και ψυχολόγων στις φυλακές.
- Να υπάρξει μέριμνα για την ομαλή επανένταξη στην κοινωνία των αποφυλακισμένων.
- Όχι στη δημοσιοποίηση των ονομάτων κατηγορουμένων από τα ΜΜΕ.

7. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ

α. Επισημάνσεις

- Στην κοινωνία μας κυριαρχεί η ανισότητα, η αδικία, η εκμετάλλευση, η διαφθορά, ο φανατισμός, ο ατομισμός, ο υπερκαταναλωτισμός.
- Η κοινωνική αδικία χωρίζει τους ανθρώπους σε πλούσιους και φτωχούς.

β. Προτάσεις

- Δικαιότερες αμοιβές.
- Κράτος πρόνοιας.
- Απαγόρευση της παιδικής εργασίας.
- Καλλιέργεια αντιρατσιστικής νοοτροπίας.

8. ΠΟΛΙΤΙΚΗ (ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ, ΚΟΜΜΑΤΑ)

α. Επισημάνσεις

- Η δημοκρατία απαιτεί πολίτες με υψηλό πνευματικό επίπεδο.
- Στηρίζεται στην ισότητα και την ελευθερία.
- Σήμερα περνά κρίση λόγω ανειλικρίνειας, ατομισμού και αμάθειας των πολιτών και αρνητικού ρόλου των ΜΜΕ.
- Οι περισσότεροι πολιτικοί άτομα τρίτης ηλικίας.
- Κυριαρχεί η προπαγάνδα και ο φανατισμός.
- Το μαθητικό κίνημα και η νεολαία είναι φερέφωνα των κομμάτων.

β. Προτάσεις

- Αύξηση διδακτικών ωρών του μαθήματος της Πολιτικής Αγωγής.
- Οι πολιτικοί να γίνουν τα υγιή πρότυπα για τους νέους.
- Αντικειμενική ενημέρωση από πολιτικούς και ΜΜΕ.
- Ίσες ευκαιρίες εκπαίδευσης, περίθαλψης.
- Καλλιέργεια της κριτικής σκέψης. Πολιτικοποίηση των νέων (οικογένεια, σχολείο).
- Αξιοκρατία, πάταξη της διαφθοράς.
- Δραστηριοποίηση πνευματικών ανθρώπων.
- Πλήρης διαφάνεια στην πολιτική ζωή.
- Αναβάθμιση των ηθικών αξιών.
- Συχνές επισκέψεις ομάδων μαθητών στη Βουλή.

9. ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

α. Επισημάνσεις

- Ο θεσμός της «Βουλής των Εφήβων», αποτελεί ένα ουσιαστικό ξεκίνημα για τη συμμετοχή των νέων στα κοινά.

- Δίνει στους νέους δυνατότητες έκφρασης των προβληματισμών τους. Αποτελεί μέσο ανάπτυξης επικοινωνίας.

β. Προτάσεις

- Αποδοχή του θεσμού της «Βουλής των Εφήβων».
- Υλοποίηση των προτάσεων των Εφήβων - Βουλευτών.

10. ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

α. Επισημάνσεις

- Παρατηρείται αδιαφορία των νέων για τη συμμετοχή τους στα κοινά.

Αίτια:

- Τάση αμφισβήτησης των νέων.
  - Ιδεολογική σύγχυση.
  - Ατομικισμός, ευδαιμονισμός, έλλειψη εμπιστοσύνης από τους μεγάλους.
- Συνέπειες: Αχρηστεύεται η σκέψη. Δεν υπάρχουν κοινά ενδιαφέροντα και επιδιώξεις. Αλλοίωση των ανθρωπίνων σχέσεων. Επικράτηση της ηττοπάθειας, αδιαφορίας, παθητικότητας.

β. Προτάσεις

- Κατοχύρωση του δικαιώματος συμμετοχής στα κέντρα λήψης αποφάσεων.
- Να λαμβάνονται υπόψη οι αποφάσεις των Μαθητικών συμβουλίων σε θέματα εκπαιδευτικής κοινότητας.
- Εκπροσώπηση των νέων σε δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια.
- Οι μεγαλύτεροι υγιή πρότυπα για τους νέους.
- Νέοι άνθρωποι στη Βουλή.
- Ανάπτυξη πολιτικοποίησης των νέων.

ΣΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Στο πλαίσιο της θεματολογίας αρμοδιότητας της Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου οι μαθητές της Κύπρου ασχολήθηκαν με θέματα προστασίας των ζώων, γεωργίας, αλιείας, δασών, μεταλλαγμένων τροφίμων. Δείχνουν μεγαλύτερη ευαισθησία για τα θέματα του τουρισμού, των υδάτινων πόρων και της τεχνολογίας.

1. ΥΓΕΙΑ ΖΩΩΝ - ΖΩΟΦΙΛΙΑ - ΑΔΕΣΠΟΤΑ

α. Επισημάνσεις

- Μολονότι η υπηρεσία θήρας έχει λάβει προληπτικά μέτρα για την προστασία των ζώων, έχουμε αύξηση των Κυπρίων κυνηγών, οι οποίοι σκοτώνουν σπά-

για ζώα και πουλιά για προσωπική εκμετάλλευση και ευχαρίστηση.

- Αδιαφορία για τα αδέσποτα ζώα.
- Ίδρυση φιλοζωϊκών οργανώσεων.

β. Προτάσεις

- Λήψη αυστηρών μέτρων για όσους κακομεταχειρίζονται τα ζώα, στους λαθροκυνηγούς σπανίων πουλιών και ζώων.
- Σύσταση επιτροπής για τον αμερόληπτο έλεγχο της υπηρεσίας θήρας.
- Δημιουργία «ορφανοτροφείου» ζώων.
- Προστασία των αλόγων του ιπποδρόμου.
- Όχι πειράματα πάνω σε ζώα για την κατασκευή καλλυντικών.

2. ΓΕΩΡΓΙΑ

α. Επισημάνσεις

- Η γεωργία δύσκολη απασχόληση και χωρίς σιγουριά.
Αίτια: Ο περιορισμός της εξαγωγής γεωργικών προϊόντων, η ανάπτυξη του τουρισμού.
- Προβληματισμός για αλλαγή επαγγέλματος.

β. Προτάσεις

- Μείωση εισαγωγής αγροτικών προϊόντων.
- Τιμές ασφαλείας για τα αγροτικά προϊόντα.
- Επιμόρφωση των γεωργών.
- Παροχή μηχανημάτων, πετρελαίου, ηλεκτρικού ρεύματος.
- Βελτίωση της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των αγροτών, πρόωρη συνταξιοδότησή τους και αύξηση των συντάξεων του Ο.Γ.Α.
- Ίδρυση αγροτικών συνεταιρισμών-οικοτεχνιών.
- Διορισμοί γεωπόνων.
- Χορήγηση χαμηλότοκων δανείων.

3. ΔΑΣΗ

α. Επισημάνσεις

Διαπιστώνεται η καταστροφή των δασών, από τις πυρκαγιές, την οικοπεδοποίηση, την υπερβόσκηση, τις λατομικές εργασίες και τις διαβρώσεις.

- Ανεπαρκή ή ανύπαρκτα μέτρα προστασίας.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των δασών ανήκει στο κράτος.

β. Προτάσεις

- Θέσπιση αυστηρών νόμων και εφαρμογή τους για την πρόληψη και την τιμωρία των καταστροφών.

- Αντιδιαβρωτικά έργα.
- Αυστηρότεροι όροι στην εκτέλεση λατομικών εργασιών.
- Δημιουργία νέων αντιτυρικών ζωνών, αναδασώσεις, δενδροφυτεύσεις.
- Νέος εξοπλισμός σε πυροσβεστικά οχήματα.
- Άμεση ενημέρωση-κινητοποίηση για την προστασία των δασών.
- Συνεχής εγρήγορση της Δασικής Υπηρεσίας, τακτικές περιπολίες.

4. ΑΛΙΕΙΑ

α. Επιστημόνεςεις

Η αλιεία κινδυνεύει:

- Από το ψάρεμα με «τράτα», τη χρήση δυναμίτιδας, τους ερασιτέχνες ψαράδες, τα δελφίνια που καταστρέφουν τα δίχτυα, τα ανεπαρκή χωρικά ύδατα.

β. Προτάσεις

- Επίλυση των προβλημάτων των ψαράδων από το κράτος.
- Λήψη αυστηρών μέτρων για τις «τράτες» και τη χρήση δυναμίτιδας.
- Αποζημιώσεις στους αλιείς για τη φθορά των δικτύων από τα δελφίνια.

5. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

α. Επιστημόνεςεις

Θετικές πλευρές:

- Εισροή συναλλάγματος.
- Τα 3/4 του πληθυσμού της Κύπρου εργάζεται στον τουρισμό.
- Ενίσχυση της υπαίθρου.
- Οικονομική ανάπτυξη.
- Θετική επιρροή για την επίλυση του Κυπριακού και ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ.

Αρνητικές επιπτώσεις:

- Ανάπτυξη πνεύματος ξενομανίας.
- Αλλοίωση της γλώσσας και της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.
- Επιβάρυνση του περιβάλλοντος.
- Κερδοσκοπία.

β. Προτάσεις

- Προώθηση και προβολή κυπριακών κινηματογραφικών-θεατρικών παραγωγών, συναυλιών, εκθέσεων ζωγραφικής κ.ά.
- Προβολή του πολιτισμού μας μέσω internet.
- Αναπαλαίωση κτηρίων.
- Η Εκκλησία να πάρει μέτρα κατά του προσηλυτισμού.
- Ενίσχυση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

- Ουσιαστική διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών, των Νέων, της Ιστορίας.
- Όχι στην άκριτη υιοθέτηση ξένων προτύπων.
- Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων με παραδοσιακούς χορούς, τραγούδια, ενδυμασίες.
- Ενίσχυση της ελληνικής γλώσσας.

6. ΥΔΑΤΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ

α. Επισημάνσεις

Η λειψυδρία σοβαρό πρόβλημα. Η μέθοδος αφαλάτωσης ανεπιτυχής. Η ποιότητα του νερού κακή και το κόστος του υψηλό.

β. Προτάσεις

- Δημιουργία μονάδων αφαλάτωσης βάσει κατάλληλων μελετών.
- Πρόγραμμα εξοικονόμησης νερού.
- Να σταματήσουν οι ιδιωτικές γεωτρήσεις.
- Επεξεργασία των λυμάτων για γεωργική χρήση.
- Δημιουργία φραγμάτων.

7. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

α. Επισημάνσεις

- Η τεχνολογία και η πληροφορική έφεραν επανάσταση στη ζωή μας.
- Η τεχνολογία εξασφάλισε δυνατότητες αλλά περιέχει και κινδύνους για τη ζωή του ανθρώπου.
- Η κλωνοποίηση είναι προσβολή για τον άνθρωπο και πρόβλημα ηθικής φύσεως.
- Το διαδίκτυο ψυχαγωγικό και πολιτιστικό εργαλείο αλλά και μέσο διαφθοράς (πορνογραφία, ναρκωτικά κ.τ.λ.).

β. Προτάσεις

- Η επιστήμη και τεχνολογία να τεθεί στην υπηρεσία του ανθρωποκεντρικού μοντέλου ανάπτυξης.
- Δημιουργία ειδικής νομοθεσίας για το internet, να μη λειτουργεί ανεξέλεγκτα.

8. ΤΡΟΦΙΜΑ

α. Επισημάνσεις

- Στην αγορά κυκλοφορούν άφθονα μεταλλαγμένα τρόφιμα.
- Η τεχνολογία της γενετικής μηχανικής εμφανίζεται ως λύση.

- Καταπολέμηση ζωϊκών και φυτικών ασθενειών.
- Ανθεκτικότερα και πιο εύγευστα προϊόντα.
- Μείωση της χρήσης χημικών.
- Κίνδυνοι από την κατανάλωση προϊόντων αμφίβολης ποιότητας, την αλλοίωση της πανίδας, τα ανθεκτικά βακτηρίδια κ.ά.

β. Προτάσεις

- Ειδική αναγραφή στη συσκευασία των μεταλλαγμένων.
- Συνειδητή επιλογή τροφίμων.